

Oud voetbalshirt leidt tot razernij

BEMMEL/ARNHEM - Betalen voor een nieuw voetbalshirt, maar een oud shirt krijgen. Voor een 43-jarige Bemmelaar was dat september 2012 aanleiding een elftalleider van SC Bommel te mishandelen en te bedreigen. Dinsdag stond hij er voor terecht bij de Arnhemse politierechter.

Daar gaf de inmiddels 46-jarige man toe verhaal gehaald te hebben bij de elftalleider, maar de beschuldiging van mishandeling sterk overtrokken te vinden. Volgens hem was eerder sprake van een misverstand. Omdat zijn zoon zijn voetbalshirt kwijt was geraakt had de man 15 euro betaald aan de voetbalclub voor een nieuw shirt. Tijdens de eerstvolgende wedstrijd zagen hij en zijn vrouw hun zoon echter op het veld lopen in een oud, versleten shirt van een teamgenoot, die zelf een nieuw voetbalshirt droeg. „Mijn vrouw ging daarover verhaal halen, maar werd afgeblift door de leider. Daarop heb ik hem staande gehouden en bij de hals gepakt”, vertelde de verdachte. Volgens hem was er van mishandeling geen sprake, maar was het hem er louter om te doen de elftalleider de discussie over het oude shirt niet te laten ontlopen. Het slachtoffer zelf verklaarde tijdens het dispuut het bewuste

shirt in zijn gezicht gesmeten te hebben gekregen. Ook zou de verdachte de 15 euro teruggeëist hebben en de leider hebben bedreigd met de woorden ‘ik breek je nek.’ De verdachte zei zich die woorden niet te kunnen herinneren. „Wel iets dergelijks. Maar dan kun je iedereen wel aanhouden. Iedereen roept wel eens, ‘ik schop je dood.’” Volgens het slachtoffer en enkele getuigen leidde de mishandeling ook tot een bloedende schaafovond bij de elftalleider ter hoogte van het sleutelbeen. De officier van justitie achtte zowel de bedreiging als de mishandeling bewezen en eiste een werkstraf van dertig uur waarvan tien voorwaardelijk met een proeftijd van een jaar. Ook de rechter achtte de verdachte schuldig, maar zei in de uitspraak rekening te houden met het feit dat het incident ruim drie jaar geleden plaatsvond en dat de verdachte werkloos is en nauwelijks inkomen heeft. Daarom bleef het bij een voorwaardelijke werkstraf van veertig uur met twee jaar proeftijd.

► **Rechter houdt in uitspraak rekening met het feit dat de verdachte werkloos is en nauwelijks inkomen heeft**

Gemeenten werken aan actieplan toerisme

BEMMEL/ELST - Om het toerisme in de Betuwe te bevorderen gaan de gemeenten Lingewaard en Overbetuwe gezamenlijk werken aan een nieuwe recreatienota. De nieuwe nota zal worden voorzien van een gezamenlijk, samenhangend en concreet actieplan. Om een zo groot mogelijk draagvlak voor de nota te krijgen zullen groeps gesprekken worden gehouden met alle belanghebbenden, waar onder hoteliers, campinghouders, horecaondernemers en natuur- en landschapsorganisaties zoals RBT-KAN. Doel is het inventariseren van mogelijkheden voor toerismebevordering en mogelijke knelpunten. Ter voorbereiding op de nota zal ook een discussieavond worden gehouden met een breed scala aan genodigden, zoals ondernemers, belangorganisaties en raadsleden. Gezien de doelstelling van Park Lingezegen wordt ook het Projectbureau van Park Lingezegen nadrukkelijk bij de totstandkoming van de recreatienota betrokken.

ties zoals RBT-KAN. Doel is het inventariseren van mogelijkheden voor toerismebevordering en mogelijke knelpunten. Ter voorbereiding op de nota zal ook een discussieavond worden gehouden met een breed scala aan genodigden, zoals ondernemers, belangorganisaties en raadsleden. Gezien de doelstelling van Park Lingezegen wordt ook het Projectbureau van Park Lingezegen nadrukkelijk bij de totstandkoming van de recreatienota betrokken.

WEDEROPBOUW

De soep van de Engelsen smaakte anders

Wat troffen Betuwnaren aan toen ze in 1945 terugkeerden? Deel 3: productie en distributie.

door Lisette Wouters

ELST/BEMMEL - „Honger hebben we niet gehad”, zegt Geert Klomp (1929) uit Bommel. Andere Betuwnaren bevestigen dat: honger was zeker niet het grootste probleem na de oorlog. „Mijn moeder had elke avond een warme maaltijd op tafel staan”, herinnert Daan Viergever (1935) uit Zetten zich.

„Waar ze die vandaan haalde weet ik niet zo goed, ik was immers pas 10.” Wel herinnert hij zich dat de productie en distributie in de Betuwe mondjesmaat weer op gang kwamen in de zomer van 1945.

„Winkeliers en kruideniers openden vrij snel weer hun deuren, mits hun pand niet te zwaar beschadigd was. Als dat wel zo was, vonden ze onderdak bij elkaar of startten ze een winkel in de voorkamer van een huis. Er was altijd wel iets te bedenken.” De winkeliers haalden hun goederen bij groothandels in Nijmegen, Arnhem of Tiel, volgens Jan Mathijssen (1928) uit Herveld. „Er waren dus wel voedingsmiddelen en spullen, maar het was allemaal maar nèt genoeg. Bovendien was alles op de bon tot 1948.” Evert Stunnenberg (1935) leest

► **De boeren, slaggers, bakkers en kruideniers mochten in 1945 als eerste terug het gebied in**

een brief voor die zijn vader destijds naar hun evacuatieadres in Wageningen stuurde vanuit Elden. Net zoals veel vaders was hij zijn gezin vooruit gereisd naar huis. ‘Neem wat brood mee, want het duurt een paar dagen voordat je bonnen krijgt om hier brood mee te kopen. Er wordt wel al brood gebakken en de melkboer zal ook spoedig weer met melk rondgaan. Groenten is nog wel lastig aan te komen.’ Groenten kwamen inderdaad in de zomer pas weer, herinnert Jan Wessel Jansen (1933) uit Elst zich. „Maar de meeste mensen hadden nog wel weckflessen in de kelder staan. In veel gevallen met bonen, doperwtjes en fruit. Vlees en brood waren volop verkrijgbaar in Elst.”

Ook kwam er hulp van buitenaf. Er werd bijvoorbeeld voedsel uitgedeeld in de dorpen. „Ik weet nog dat er soep werd uitgedeeld door de Engelsen”, vertelt Daan Viergever. „Die Engelse kantine-wagen reed door het hele gebied. De avond van tevoren werd het aangekondigd in de straten: ‘Hete soep, morgen om 12 uur!’ Het hele dorp rukte daarvoor uit, met een pan of emmer stonden we in de rij. Ik weet niet zeker of ik daar stond omdat we honger hadden of omdat we het een spannende gebeurtenis vonden. De soep van de Engelsen smaakte in ieder geval heel anders dan die van mijn moeder, niet zo lekker. Dat is me wel bijgebleven.”

Ondertussen kwam de landbouw in eigen gebied weer op gang. „Toen de boeren terugkwamen,

► **Daan Viergever uit Zetten.**

maat, maar het is nog wel op gang gekomen. Het was overigens wel gevaarlijk om weer het land op te gaan want er bestond een kans dat je met je landbouwwerktuig een achtergebleven mijn raakte

stond hun land vol onkruid en waren ze eigenlijk al te laat met zaaien”, vertelt Viergever. „Toch hebben ze hun oogst nog aardig kunnen redde. De oogst was vertraagd en niet zo groot als normaal, maar het is nog wel op gang gekomen. Het was overigens wel gevaarlijk om weer het land op te gaan want er bestond een kans dat je met je landbouwwerktuig een achtergebleven mijn raakte

en dat overleefde je niet. Er werd dus ook wel met gepantserde voertuigen op het land gewerkt.” De landbouw en veeteelt hadden overigens niet helemaal stilgestaan tijdens de evacuatie. Een groep van duizend mannen wei-gerde in september 1944 hun vee en andere bezittingen achter te laten. Zij bleven achter op het ‘manneneiland’, zoals het half overstroemde niemandsland tussen Waal en Rijn werd genoemd toen alle vrouwen en kinderen geëvacueerd waren. Daardoor werden een deel van het vee en de gewas-gered.

De vader van Jan Wessel Jansen uit Elst had een boerenbedrijf met fruit als hoofdzaak. Toen zij

terugkeerden, stonden niet meer alle fruitbomen rechtop. „Net zoals alle boeren, vulden we eerst onze eigen voorraden aan. Daarna gingen we vrij snel weer naar de veiling met ons fruit. We hadden 30 hectare fruit, de oogst was niet zo groot als normaal door alle verwoestingen, maar er was wel oogst. Ook de veiling was vrijwel intact gebleven. Het grootste probleem was dat er geen kisten

► **Jan Wessel Jansen uit Elst.**

► **Het Tolhuis in Hemmen, waar een bakkerij, kruidenier en een café waren gevestigd.** foto Ed Janssen

meer waren. We wisten dus niet hoe we het fruit bij de veiling moesten krijgen. Ook hadden we geen paard meer om op de veiling te komen, onze vijf werkpaarden waren omgekomen door granaatscherven. We gingen dus naar de veiling op een geleend paard en stopten het fruit zoveel mogelijk in bussen. De draad moest toch weer worden opgepikt.” Het vee dat het hoge water of de granaatscherven niet had overleefd, moest weer worden aangevuld. Daar was een regeling voor, herinnert Geert Klomp uit Bem-

► **Geert Klomp uit Bommel.**

mel zich „Mijn vader kreeg nieuwe koeien toegewezen. Hoe dat precies werkte weet ik niet, maar er was een regeling waardoor hij niets voor die nieuwe koeien hoefde te betalen. Zo kon hij zijn bedrijf weer langzaam opbouwen.” Ook fabrieken hadden tijd nodig om de draad weer op te kunnen pakken, weet Jan Mathijssen uit Herveld. Zijn vader was directeur en eigenaar van MHB in Herveld, een smederij, reparateur van landbouwwerktuigen en producent van stalen ramen. „Tijdens de evacuatie hebben de geëvacueerden in onze fabriek gezeten, de Engelsen, Amerikanen, Schotten en Canadezen wisselden elkaar af. Toen we terugkwamen was alles geplunderd. Van machines en gereedschap tot lampenkappen en lichtschakelaars, er was geen boutje meer te vinden. Bovendien hadden we geen elektriciteit, was er schade van granaatscherven en lag er een laag rommel van 10 centimeter waar je haast niet doorheen kwam. Nadat het personeel een paar weken dat tijd had gehad om thuis de boel op orde te krij-

gen, vroeg mijn vader hun om op de fabriek te komen helpen. Na twee maanden opruimen en herstellen kon de boel heel langzaam weer op gang komen. Het lastige was dat we bonnen nodig hadden om nieuwe gereedschappen, materialen en machines te kopen. Daarvoor ging mijn vader eens in de zoveel tijd naar het ministerie van Economische zaken in Den Haag. Als hij daar een vergunning had gekregen, kon hij weer wat kopen. Zo gingen we stukje bij beetje vooruit.

„De smederij ging als eerste open, de productie van stalen ramen begon pas veel later weer, in 1948. In dat jaar kwam de Marshall-hulp, waardoor de economie weer op gang kwam. Vanaf dat moment kregen we meer orders binnen en kregen we een klein bedrag om nieuwe machines van te kopen. Die hulp heeft onze samenleving

veel goeds gedaan, voor die tijd leefden we echt in armoede. Ondanks alles zijn we de geëvacueerden dan ook vooral heel dankbaar.”

► **Jan Mathijssen uit Herveld.**

Dit is aflevering 3 van een serie over de tijd net na de bevrijding.

► **Een aantal mannen die achterbleven op het 'Manneneiland'. De exacte locatie waar deze foto is gemaakt, is onbekend.** foto Ed Janssen

COLOFON

Krant niet ontvangen? Onze excuses. Meld het via dg.nl/service. Vragen? Bel: 088 01 39950.

Hoofdreducteur: Ad van Heiningen
Chef nieuws: Michiel Willems

Editie Betuwe
Mercatorweg 28,
Postbus 9500,
6800 KX Arnhem

Telefoon: 0481-371510
Email: redactie.betuwe@gelderlander.nl
en sport.betuwe@gelderlander.nl
Internet: dg.nl

Redactie: Karin Mulder (teamleider, 0481-371510), Joris van Egmond, Bernardo van Hal, Job van der Meer, Rob van der Velden

Redactie sport:
Pouw Jongbloed (teamleider, 026-3579762), Gerard Borgman, Marco Houterman, Pim Roelofs

Media-advies en verkoop
Tel: 088-0139991
Email: advertieren.gelderland@wegenermedia.nl

Op de inhoud en vormgeving van De Gelderlander rust auteursrecht. Voor het overnemen, opslaan en verspreiden, op welke wijze dan ook, heeft u toestemming nodig.

Ommetje plas Bemmelse Waard terug onder strikte voorwaarden

vervolg van pagina 29

Volgens een woordvoerder van ontzander K3Delta is het bestemmingsplan in behandeling bij de gemeente Lingewaard, maar valt er over het tijdstip van vaststelling nog niets te zeggen. Afgesproken is dat het Ommetje Bemmelse Waard in eerste instantie alleen buiten het broedseizoen opengesteld zal worden. Daarvoor moet er een vlottenbrug worden geplaatst. Pas wanneer de weidevogelstand weer het niveau van 2005 heeft bereikt, bestaat de mogelijkheid de toegang het gehele jaar vrij te stellen.

Op dit moment kan de recreatie-plas vanwege ontzanding niet volop gerond worden. Bij de ingang staan bovendien verbodsborden waarin de gewezen wordt op het lopende broedseizoen. In opdracht van het rijk is de Bemmelse Waard de afgelopen jaren verruimd om de risico's voor overstroming bij hoge waterstanden op de rivier voor omwonenden te verminderen. Behalve voor een veilige leefomgeving zorgt het project voor verdere natuurontwikkeling en recreatie. De ambtswaard en omgeving is voorzien om in de nabije toekomst een paradijs voor weidevo-

gels te worden. De eerste succes-sen zijn volgens de initiatiefnemers al zichtbaar. Zo is de grutto al teruggekeerd als broedvogel en vliegen er ook alweer Kievieten rond. Om meer weidevogels te trekken dient het gebied aan drie criteria te voldoen. De vogels moeten vrij zicht hebben, er moet een juiste waterstand zijn met drassige weiden en het moet er rustig zijn. Aan de eerste twee criteria wordt door de beheerder al goed voldaan, maar aan rust wil het nog wel eens ontbreken. Zo zondigen nog altijd wat hondenbezitters tegen het bestaande aanlijngebod.

Verliezer en winnaar Hoge Wei houden kaarten tegen de borst

vervolg van pagina 29

Projectontwikkelaar Jasper Karel van Klok Ontwikkeling is uiters aard in z'n nopjes met de uitspraak. „Niet dat de vlag hier uitgaat, maar in dit geschil sta je nu toch in een sterkere positie.” Karel zegt dat Klok in gesprek is en blijft met de gemeente Overbetuwe. „Alle opties om hier uit te komen, zijn nog open. Ook het eventueel minder intensief bebouwen van de Hoge Wei.” Ook Overbetuws wethouder Jan van Baal houdt de kaarten nog even tegen de borst, waar het gaat om het vervolg. „We hebben ook de afgelopen weken nog met Klok gesproken, maar ik laat nog even niet het ach-

terste van m'n tong zien.” Van Baal noemde de uitspraak van de Raad van State ‘verrassend’. „Ik had deze motivatie over slechte afweging en onderbouwing niet verwacht. We zijn er ja-reen mee bezig geweest, de gemeenteraad was er steeds bij betrokken; het was een uitputtend traject.” Van Baal zegt nu wederom met de gemeenteraad te moeten praten; en met Klok in overleg te blijven. „Er ligt een coalitieprogramma waarin staat dat op z'n minst een deel van de bouwclaim verplaatst moet worden.” Een ‘uitge-und bouwplan’, met bijvoorbeeld de helft van de 104 woningen, is voor hem bespreekbaar. „Alle opties zijn open.”

► **Ingeklemd tussen Waaldijk en de Oosterhoutse dorpskern de weilanden waar de Hoge Wei moet komen.** foto DG

Overbetuwe is volgens de wethouder op speaking terms met Klok. „We gaan goed met elkaar om, het is een betrouwbaar bedrijf dat een goed product aflevert.”

De Overbetuwse raad reageerde een jaar geleden – nog volop in verkiezingsferen – op signalen uit de Oosterhoutse bevolking. Daar heerst stevige weerstand te-

gen het plan, omdat er te dicht bebouwd zou worden; ook met te hoge appartementencomplexen. Tevens is er vrees dat kwelwater bij bestaande Oosterhoutse woningen de tuinen en kelders in loopt, omdat plan-Hoge Wei tot 1,5 meter opgehoogd wordt; juist om daar de waterproblematiek te vermijden. Na het afwijzen van het bestemmingsplan in mei vorig jaar gaf de gemeente aan met Klok te onderhandelen over een alternatieve locatie. Maar de klacht van Klok bij de Raad van State-zitting, eind januari, was dat Overbetuwe met ideeën daarvoor ernstig treuzelt en vermoedelijk helemaal geen vervangende bouwlocatie van deze omvang heeft.